

GÜLNARƏ RAUF QIZI ƏFƏNDİYEVA
Azərbaycan Dillər Universiteti,
baş müəlim

MÜASİR AVROPA DİLLƏRİ VƏ DİLÇİLİK
PERSPEKTİVLƏRİ
Xülasə

Məqalədə Avropa qitəsində danışılan dillər haqqında məlumat verilir. Hind-Avropa dil ailəsinə hansı dillər daxil olması, onlardan hansının daha çox işləndiyi və həmçinin hansının artıq işlək olmaması barəsində məlumatlar məqalədə öz əksini tapmışdır. Bundan əlavə, roman-german dil ailəsinin tarixi etimologiyası da tədqiq edilmişdir. Qeyd olunur ki, bir çox azlıqların dili artıq işlədilməməkdir və başlıca səbəb siyasi amillərdir. Bəzi icmaların dilləri də ölü dil hesab edilə bilər. Araşdırmalardan belə qənaətə gəlmək olar ki, ispan dili ən çox danışılan Avropa dilidir, belə ki, dünya üzrə 500 milyondan çox insanın ana dilidir. Sözsüz ki, bura Latın Amerikasının ölkələrinin əhalisi daxildir. Ispan dili də daxil olmaq əksər Avropa dilləri latın mənşəli hesab oluna bilər.

Açar sözlər: Avropa dilləri, Hind-Avropa dil ailəsi, azlıqların dili, rəsmi dillər, lingvistik, müqayisəli dilçilik.

Ключевые слова: европейские языки, индоевропейская языковая семья, язык меньшинства, официальные языки, языкознание, сравнительное языкознание.

Keywords: European languages, Indo-European language family, minority language, official languages, linguistics, comparative linguistics.

Avropa dilləri Avropanın mədəni və coğrafi qitəsində daimi olaraq qurulmuş müxtəlif icmalar tərəfindən gündəlik danışılan dillərdir. Avropa dillərinin təbii ki, əksəriyyəti filogenetik olaraq bir-biri ilə qohumdur və Hind-Avropa dil ailəsinin bir hissəsini təşkil edir. Demək olar ki, bir çox Avropa dillərində danışanların çox hissələri tərəfindən bilinən bəzi yazılı və ya ədəbi standart var. Bu, Afrika, Amerika, Okeaniya və standart orfoqrafiyaya malik olmayan, adətən yazılı qeydlərdə istifadə olunmayan çox sayda Asiya dillərinin yerli dilləri arasındakı vəziyyətlə geniş şəkildə kontrast təşkil edir. Həmçinin, bir ölkənin bütün əhalisinin standart bir dili bilməsi ümumdür, yəni, təkcə bu dildə bir dillilər arasında deyil, həm də regional dilləri fərqli olan insanlar bir-biri ilə ünsiyyət qurarkən kommunikasiya üsulu kimi istifadə olunur. İkidillilik Avropada dünyanın müxtəlif bölgələrinə nisbətən daha az yayılmışdır. Bütün Avropa dövlətlərini birləşdirən beynəlxalq təşkilat olan Avropa Şurası, Avropa Azlıqların Birliyi adlı beynəlxalq müqavilə vasitəsilə azlıqların və ya regional dillərin özəl mühafizəsi ilə bütün Avropa dillərinin təbliğini təşviq edir.

Bununla da onu ratifikasiya etmiş ölkələr bu dilləri hansı dərəcədə qorumağı öhdələrinə götürdüklərini müəyyən edirlər [1].

Əsrlər boyu Avropa digər qitələrlə müqayisədə dünyanın ən az dil müxtəlifliyi olan qitə hesab olunur. Əlbəttə ki, bu özəllik təkcə onun daha kiçik ölçülü olması ilə bağlı deyil, həm də ona görədir ki, minilliklər boyu qitənin böyük hissəsi vahid dil ailəsi olan Hind-Avropa dil ailəsi tərəfindən işğal olunub (baxmayaraq ki, Avropada Qafqaz kimi böyük müxtəlifliyə malik bəzi ərazilər mövcuddur).

Müasir dövrə qədər praktiki olaraq bütün qrammatik tədqiqatlar Latın dilinə və klassik yunan dillərinə yönəlmişdi. XVI əsrdən etibarən müasir Avropa dillərində qrammatik dəyişikliklər partlayışı baş verdi və onlar bütün sahələrdə yazıda istifadə olunmağa başladılar. Baxmayaraq ki, XVIII əsrə qədər elmin əksər sahələrində Latın dili dominantlıq təşkil edirdi.

Dilçilik sosiolinqvistika və ya nitq texnologiyaları kimi dilçiliyin müxtəlif sahələrində getdikcə daha çox tədqiqat obyektinə kimi görünən mürəkkəb bir sahə kimi təqdim olunur. Son illərdə internetdən istifadənin çoxalması səbəbindən genişlənən kommunikativ sahədə heç bir azlığın geridə qalmaması üçün müxtəlif Avropa dillərinin düşdüyü vəziyyətə real baxışa sahib olmaq çox mühümdür. Avropada dillərin ümumi panoraması, Avropada olan dil müxtəlifliyinin geniş miqyasını göstərmək vəzifəsi ilə tanış olmaq üçün əvvəlcə qitənin müxtəlif dillərini bölmək və onları təsnif etmək lazımdır. Bir tərəfdən də əlbəttə ki, hər bir dilin nitq icmasının daxil olduğu ölkə və ya ölkələrin daxilindəki rəsmi statusunu nəzərə almaq əsas məsələlərdən biridir. Bütün bunlar siyasi məsələlərdən asılıdır və bu rəsmi status sözügedən ölkənin verdiyi Konstitusiyalar və digər rəsmi hökumət sənədlərində təsdiqlənə bilər. Bu mənada statusu az olan və ya bəzi dövlət qurumları tərəfindən tanınmayan kiçik ölçülü nitq icmalarına xas olan azlıq və ya regional dillər xüsusilə aktualdır.

Digər tərəfdən, sırf lingvistik baxımdan biz hər bir dili genetik mənsubiyyətinə görə təsnif edə bilərik. Yəni, ya onların tipoloji xüsusiyyətlərinə, ya da ümumi sənədləşdirilmiş mənşəyə aid olan dil ailələri yaratmaq mümkündür. Beləliklə, bir-biri ilə əlaqəli, morfosintaktik, morfoloji və fonoloji xüsusiyyətləri paylaşan dil qrupları yarana bilər. Rəsmi dillər və Avropada rəsmi statusa malik olan dillər, ratifikasiya olduqları sənədlərdə müxtəlif terminlərlə xatırlanır. Bunlar rəsmi, dövlət, milli dillər və ya respublikanın dilidir. Aşağıda sadalanan dillərə əlavə olaraq bir və ya bir neçə Avropa ölkəsində olan Avropa İttifaqının 24 rəsmi dili var: alman, bolqar, çex, xorvat, danimarka, slovak, sloven, ingilis, eston, fin, fransız, yunan, macar, ispan, irlənd, italyan, latış, litva, malta, holland, polyak, portuqal, rumın və İsveç. Roman dilləri ailəsi Avropada ən çox danışan dil ailələrindən biri olduğu üçün ən yaxşı tanınanlardan biridir. Onun mənşəyi çox yaxşı sənədləşdirilmişdir: bu ailənin bütün dilləri birinci minilliyin son əsrlərində baş verən formalaşma prosesində Latın dilindən gəlir və bu barədə bizə kifayət qədər aydın təsəvvür yaratmaq üçün xeyli məlumatımız var. Coğrafi mövqeyi, ümumiyyətlə, Aralıq dənizi sahilidir. Məsələn, ispan dili. İspan dili təkcə Avropada deyil, həm də bütün

dünyada ən çox danışan ailənin nümunəsidir. Köhnə qitədə təxminən 47 milyon ana dilində danışan var, lakin dünyanı nəzərə alsaq, bu rəqəm 477 milyona yüksəlir. Bundan əlavə, dünyada milyonlarla insanın ikinci dil olaraq danışdığı bir dildir. Portuqal dilinin Avropada 10 milyondan bir qədər çox ana dili var. Bununla belə, bu rəqəm dünyanın bütün portuqal dilli icmasını hesabladığında 200 milyondan çox olur. Həm portuqal, həm də ispan dilləri müvafiq ölkələrin konstitusiyalarında rəsmi olaraq tanınırlar. Fransız dili isə Fransa konstitusiyasında Respublika dili statusuna malikdir. Bu, təxminən 70 milyon rəqəmi ilə Avropada ən çox ana dili danışan roman dildir və qitədə danışılan bütün dillərdə üçüncü yerdədir. İtalyanların vəziyyəti isə bir qədər mürəkkəbdir. Konstitusiyada rəsmi dil kimi təyin edilməsə də, onun rəsmi statusu Trentino - Alto Adige bölgəsi nizamnaməsinin 99-cu maddəsində qeyd olunub və o, faktiki olaraq bütün ştatda rəsmi dil kimi fəaliyyət göstərir. Onun Avropada ana dilində danışanların sayı 50 milyonu ötür. Bundan əlavə, İsveçrədə fransız və italyan, Monakoda isə fransız dilləri rəsmi dillərdir. Romanş kimi tanınan Romanş da İsveçrədə rəsmidir. Andorrada isə rəsmi dil katalan dilidir.

Alman dili roman-german dil ailəsi Avropanın dil diapazonu arasında tapıla bilən böyük Hind-Avropa ailələrindən biridir. Bu ailədəki bütün dillər proto-german kimi bildiyimiz və asanlıqla bərpa oluna bilən ortaq bir əcdaddan gəlir. Onlar coğrafi cəhətdən Şimali Avropada, əsasən Baltik dənizi və Şimal dənizi ətrafında yerləşirlər. İngilis dili bu dillər ailəsində ən məşhur nümunələrdən biridir. Dünyada 400 milyondan çox ana dili var, onlardan 70-ə yaxını avropalıdır. Bu diqqətçəkən rəqəmlərə baxmayaraq, Avropada yalnız Maltada rəsmi olaraq tanınır. Böyük Britaniyada de-fakto rəsmi dil kimi işləyir. Alman dili, öz növbəsində, təxminən 95 milyon ana dili var və dörd ölkədə rəsmi dildir. Lüksemburq, Avstriya, İsveçrə və Lixtenşteyn. Həm Danimarka, həm də Norveç dilləri german dilləridir, hər ikisi Nordic qrupuna aiddir. Onlar müvafiq olaraq Danimarka və Norveçdə rəsmi statusa malikdirlər.

Bunun əksinə olaraq, Skandinaviya qrupuna aid olan başqa bir dil olan isveç dili əsas dil olmasına baxmayaraq (həm əhalinin, həm də dövlət idarəsinin) İsveçdə rəsmi olaraq tanınmır. Bununla belə, Finlandiyada rəsmi dildir. Holland dili Avropada təxminən 23 milyonun ana dilidir və əhalinin əksəriyyətinin danışdığı Hollandiyada rəsmi dildir. Nəhayət, daha kiçik nitq icmaları olan alman dillərini tapırıq. Lüksemburq dili az danışan, cəmi bir neçə yüz min danışılan bir dildir. Dilçilik baxımından alman dilinə çox yaxındır. Bu dil Lüksemburqda fransız və alman dilləri ilə birlikdə rəsmi dildir. İsland dili Lüksemburq dili ilə eyni sayda danışanlara malikdir və İslandiyada rəsmi statusa malikdir. Slavyan dilləri Şərqi Avropada və Balkan yarımadasında slavyan dilləri ailəsidir, bu qrupun üzvləri işiki fərqli əlifbada-Latın və Kiril əlifbalarında istifadə olunur. Onların hamısı müqayisəli dilçilik tərəfindən yenidən qurulmuş bir dil olan proto-slavyan dilindən gəlir. Onların arasında, şübhəsiz ki, ən çox ana dilində danışılan rus dilidir. Digər Avropa ölkələrində də ana dili olan 100 milyonu saymasaq, Rusiyada bu rəqəm təxminən 170 milyona çatır. Bundan əlavə, Şərqi Avropa və Balkanlarda bir çox insanın ikinci

dilidir və Belarusiyada da rəsmi statusa malikdir. Qalan dillərdə yarım milyondan az yerli danışan var. Polşada 45 polyak, Ukraynada isə Ukrayna 40 milyon insanın ana dilidir. Çex dili Çexiya Respublikasında rəsmi dildir və 11 milyon insanın ana dilidir. Artıq Balkan bölgəsində ən çox ana dili danışan slavyan dili Bolqarıstanda rəsmi olan bolqar dilidir və onun danışdığı icmasında 9 milyon üzvü var. Serb dili Serbiyada rəsmidir və səkkiz milyondan çox insan tərəfindən danışılır. Xorvatiyada rəsmi olan xorvat dilində 5 milyondan bir qədər çox insanın ana dilidir.

Hind-Avropa dilləri qeyd olunan dil ailələri ilə bitmir. Bu qrupda Avropanın müxtəlif əyalətlərində rəsmi dil olan başqa beş dil var. Bu dillərdən ikisi Baltik ailəsinə aiddir və Baltik dənizinin cənub sahillərində danışılır. Onlar müvafiq olaraq Latviya və Litvada rəsmidirlər. Bu dillər slavyan dil ailəsinə daha yaxındır və birlikdə Balto-slavyan qrupunu təşkil edir. Ancaq bunlar protoslavyan dilindən gəlmir. Litvada təxminən 3 milyon yerli danışan var, latış dilində isə 2 milyondan azdır. Alban dili Albaniyanın rəsmi dilidir və Hind-Avropa dil ailəsinin bir qoluna aiddir, ailənin digər qolları ilə genetik əlaqələri çox aydın deyil. Albaniyada alban dilinin rəsmi ləhcəsi olan Toskoda 5 milyondan bir qədər çox yerli danışan var. İndi ölü dil olan klassik yunan dili ilə eyni dil qrupuna aid olan müasir yunan dili Yunanıstanın rəsmi dilidir. Onun danışan icması 10 milyon nəfəri keçir[2,5].

Bəzi Avropa ölkələrində rəsmi olan Hind-Avropa ailəsinə aid olmayan dillər də var. Bunlar dörd fərqli dil qrupuna bölünür: Ural ailəsi, Altay ailəsi, Kartvel ailəsi və Afroasiatik ailəsi. Ural dil ailəsinin Avropada rəsmi dil kimi üç üzvü var: Fin, Finlandiyada rəsmi, Macar, Macarıstanda rəsmi və Estoniyada rəsmi Eston. Bu dillər ailəsinin müxtəlif üzvləri arasındakı əlaqələr hələ də yaxşı öyrənilməyib və qeyri-dəqiqdir. Hər üçünün ortaq əcdadı var, proto-ural dili, yenidən qurulmuş bir dil hesab olunur. Bununla belə, fin və eston dilləri macar dili ilə müqayisədə bir-birinə daha çox bağlıdır. Bunların içərisində 10 milyondan çox insanın ana dili olan macar dilidir. Fin dilində danışanların sayı 5 milyondan azdır, Eston dilində isə demək olar ki, bir milyona çatır. Türk dili Türkiyənin, Azərbaycan dili isə Azərbaycanın rəsmi dilidir, hər ikisi Altay dil ailəsinə aiddir. Bu dillər Orta Asiyada ən böyük dil ailələrindən sayılır. Avropada olması vurğulanır, baxmayaraq ki, Altay ailəsinin danışanlarının əksəriyyəti həmin qitədə tapılmır.

Kartvel ailəsi Avropada Gürcüstanın rəsmi dili olan gürcü dili ilə təmsil olunur. Bu dillər qrupu Qafqazda yerləşir və gürcü dili V əsrdən etibarən təsdiq edilmişdir. Hazırda ana dilində danışanların sayı 3 milyona yaxındır. Nəhayət, Malta dili Maltanın rəsmi dilidir və Afrosiat ailəsinə aiddir. Semit ailəsinə aiddir və ərəb dili ilə, xüsusən də Maghrebi dialektləri ilə çox yaxından əlaqəlidir. Digər tərəfdən, bu dilin leksik lüğətinin böyük bir hissəsi bölgənin roman dilləri, xüsusən də italyan dili ilə əlaqədən təsirlənir. Bu dildə danışanların sayı yarım milyona yaxındır. Avropada azlıqların dilləri təkcə qitə ölkələrində rəsmi statusa malik olan dillər deyil. Azlıq hesab olunan bir çox dil var, çünki onlar Avropanın əsas dillərindən daha az danışılır. Bəziləri müəyyən bir ölkədə azlıq təşkil edir, lakin Avropada və ya dünyada deyil (məsələn, Danimarkada alman dili belədir). Digər tərəfdən, azlıqların

dilləri mütləq azlıq deyillər, lakin onların hüquqi gücü və ya sosial baxımdan nəzərə alınmaması onları Avropa dil panoraması daxilində çətin vəziyyətə salır. Hüquqi statuslarına gəldikdə, bu dillər çox fərqli vəziyyətlərdədir. Bəziləri ortaq rəsmidir, adətən ölkə daxilində onu milli dil hesab edə bilməyən görkəmli nitq icmasının olduğu regionlarda tanınır. Digər dillər danışıldıqları ölkələr tərəfindən tanınır, lakin onların statusu ortaq rəsmi dil deyil və onların hüquqi müdafiəsi hər bir halda dəyişir. Bu hallar iki səbəbə görə çox tez-tez baş verir. Birincisi, ona görə ki, siyasi sərhədlər bəzən nitq icmalarını ayırır. İkincisi, qitənin müxtəlif hissələri arasında əhalinin hərəkəti ilə əlaqədardır ki, bu da təyinat ölkələrində kiçik linqvistik icmalar yaradır. Nəhayət, bir sıra dillər var ki, onların mövcudluğu danışıldıqları ölkə və ya ölkələr tərəfindən tanınmır və buna görə də qorunmur. Avropa ölkələrində ortaq rəsmi dillər mövcuddur. Birgə rəsmi statusda biz müxtəlif hüquqi qeyd-şərtlərlə çoxlu dil tapırıq. Eyni şəkildə, heç bir ortaq rəsmi dili düşünməyən ölkələr var, bunların əksəriyyətinə bir və ya iki dil daxildir və bəzi hallarda bir ölkədə ortaq rəsmi dillərin sayı ondan çox olur. Rusiyada, məsələn, Rusiya hökumətinin administrasiyasını təşkil edən müxtəlif respublikalar və muxtar dairələr arasında yayılan 40 dan çox rəsmi dil var. Polşa da öz növbəsində alman, erməni, belarus, çex, yəhudi, ıvrit, litva, rus, slovak və ukrayna dillərini azlıq dilləri hesab edir. Bunlar Polşada azlıq təşkil edən, lakin başqa dövlətlərdə rəsmi dillərdir. Bunun əvəzinə o, karaim, kaşubyan, roman, tatar və rus dillərinə etnik dillər kimi yanaşır və başqa heç bir hökumət tərəfindən qorunmayan dillərdir.

11 dil İtaliyanın 1999-cu ildə regional rəsmi olaraq adlandırdığı dillərdir. Bu dillərə Alban, Alman, Katalan, Xorvat, Sloven, Fransız, Franko-Provans, Yunan, Ladin, Oksitan və Sardin dilləri daxildir. Serbiya vəziyyətində, beş dil Voyvodina əyalətində ortaq rəsmi dil kimi tanınır, bunlar xorvat, slovak və ukrayna kimi digər slavyan dilləri və Balkanda danışılan digər ailələrin dilləridir. Birləşmiş Krallıqda aşağıdakılar rəsmi olaraq azlıqların dilləri hesab olunur. Buna baxmayaraq, onlar müxtəlif müdafiə dərəcələrinə malikdirlər: Uels, Şotlandiya, Qael, İrlandiya və Ulster Şotlandiya, bu ikisi ən az hüquqi təminatlara malik olanlardır. İlk üçü Hind-Avropa qrupuna aid olan kelt dilləri, Ulster şotlandları isə german dilləri ailəsinə aiddir. Danimarkada alman dili ortaq rəsmi dildir. Ancaq bundan əlavə, Danimarka krallığına aid olan ərazilər də var ki, onlar da muxtar hökumətə malikdirlər. Bu yerlərdə regional dillər də Farer adalarında Farer dili və Qrenlandiyada Qrenlandiya kimi rəsmi dil adlandırılmışdır. Hər iki dil danimarka kimi alman dilləri ailəsinə aiddir.

İspaniyada öz muxtar icmalarında ortaq rəsmi dillər var. Kataluniyada Katalan dili və bunlarda Balear adalarının katalan dili, Valensiya Birliyində Valensiya dili, Bask Ölkəsində Euskera və Qalisiyada Qalisiya dili. Qalisiya və Katalan dilləri Roman dilləri ailəsinə aiddir, bask isə Hind-Avropa dili deyil və dünyada yaşayan və ya ölü heç bir dillə əlaqəli olmadığı bilinmir. Litvada rus və polyak ortaq rəsmi dillərdir, hər ikisi də Litva kimi slavyan dilləridir. Moldovada Ukrayna, Dnestryanıda, Qaqauzda isə Qaqauz da rəsmi dil hesab olunur.

Fin qohumu olan Ural ailəsindən olan Sami və Kven Norveçdə həmsədrldir. Rusiya və Krım tatarları da Ukraynada qanuni olaraq tanınırlar. Yalnız bir ortaq rəsmi dilin tanındığı beş ölkə var: Avstriya, Gürcüstan, İrlandiya, Hollandiya və Portuqaliya. Avstriyanın Karintiya şəhərində sloven dili azlıq dili kimi tanınır və rəsmi statusa malikdir. Abxaziyada, Gürcüstanda abxazın da bu mülahizələri var. Friz dili Hollandiyanın şimalında yerləşən Frisland bölgəsində rəsmidir. Miranda 1998-ci ilə qədər Portuqaliyanın Miranda do Douro şəhərində rəsmi olaraq tanınmırdı. Lakin bəlkə də ən maraqlısı odur ki, İrlandiya ilə müqayisədə ingilis dilini ikinci dərəcəli rəsmi dil hesab edən İrlandiyadır. Avropa ölkələri tərəfindən tanınan dillər Avropada mövcudluğu tanınan bir sıra dillər də var, lakin onların yaşamaq üçün qanuni müdafiəsi çətin ki ola. Altı dil Makedoniyanın azlıq kimi tanındığı və əhalinin ən azı beşdə birinin istifadə etdiyi idarələrdə ortaq rəsmi dillərdir. Bunlar alban, aroman, serb, qaraçı, serb və türklərin hallarıdır. İspaniyada Asturiya və Araqonların xüsusi dialektləri var. Hər iki dil Asturiya Knyazlığında və Araqonda ayrıca qanunlarla tənzimlənir. Hər ikisi bu dillərin istifadəsini standartlaşdıran və təşviq edən akademiyalardan istifadə etsələr də, onların müəyyən təminatları yoxdur, məsələn, onların təhsil proqramlarında yeri yoxdur. Hər ikisi roman dilləridir [3. 220-222].

2008-ci ildə Fransa bir sıra dilləri regional dil kimi tanıdı, lakin onların hüquqi təminatları yoxdur. Onların arasında bir Kelt dili, Breton və Korsika romansları (Korsika adasında danışılır), Oksitanca və Patues var.

Ədəbiyyat

1. https://az.wikipedia.org/wiki/Hind-Avropa_dill%C9%99ri
2. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/699647/IPOL_STU\(2022\)699647\(SUM01\)_ES.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/699647/IPOL_STU(2022)699647(SUM01)_ES.pdf)
3. Enciclopedia de lenguas de Europa, Granville Price, Gredos 2001, səh 220-222

ЭФЕНДИЕВА ГУЛЬНАРА РАУФ КЫЗЫ СОВРЕМЕННЫЕ ЕВРОПЕЙСКИЕ ЯЗЫКИ И ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ПЕРСПЕКТИВЫ РЕЗЮМЕ

В статье приведены сведения о языках, на которых говорят на европейском континенте. В статье отражена информация о том, какие языки входят в индоевропейскую языковую семью, какие из них используются больше, а также какие уже не используются. Кроме того, изучалась и историческая этимология романо-германской языковой семьи. Отмечается, что на многих языках меньшинств больше не говорят, и основная причина – политические факторы. Языки некоторых сообществ также можно считать мертвыми языками. Исследования показывают, что испанский язык является наиболее

распространенным европейским языком, поскольку он является родным языком более чем 500 миллионов человек во всем мире. Разумеется, сюда входит и население стран Латинской Америки. Большинство европейских языков, включая испанский, можно считать латинским по происхождению.

**AFANDIYEVA GULNARA RAUF
MODERN EUROPEAN LANGUAGES AND LINGUISTIC PERSPECTIVES
SUMMARY**

The article provides information about the languages spoken on the European continent. Information about which languages are included in the Indo-European language family, which of them are used more and also which ones are no longer used is reflected in the article. In addition, the historical etymology of the Romance-Germanic language family was also studied. It is noted that many minority languages are no longer spoken and the main reason is political factors. The languages of some communities can also be considered dead languages. Research shows that Spanish is the most widely spoken European language, as it is the mother tongue of more than 500 million people worldwide. It goes without saying that this includes the population of Latin American countries. Most European languages, including Spanish, can be considered of Latin origin.

Rəyçi: f.e.d., prof Nərgiz Seyidova